Socialförsäkringsutskottets betänkande 1983/84:20

om förenklad administration av försäkringsersättningar vid statsanställdas sjukfrånvaro (prop. 1983/84:109)

Sammanfattning

I propositionen föreslås en förenkling av administrationen av den allmänna försäkringens ersättningar vid statsanställdas sjukfrånvaro. Förslaget innebär att anställningsmyndigheten ensam svarar för administrationen av korta sjukfall för statsanställda. Försäkringskassorna behåller det övergripande ansvaret för försäkringsfrågorna även för dessa sjukfall. Kassorna får en stödjande och rådgivande roll för myndigheternas hantering av de korta sjukfallen och svarar för handläggningen av sjukfall som varar längre än 14 dagar.

Uppgifter om sjuklöneperioder och utbetald sjuklön överförs från myndigheten till försäkringsadministrationen med hjälp av de ADB-baserade lönerutinerna. Försäkringsersättningen tillförs staten genom överföring av ett schablonberäknat belopp till ett centralt konto.

Med anledning av propositionen har väckts sju motioner. I fem av dessa, 1983/84:2548 (vpk), 1983/84:2549 (c), 1983/84:2550 (m), 1983/84:2551 (fp) och 1983/84:2553 (s), yrkas avslag på propositionen. I motion 1983/84:2552 (m) begärs att anställningsmyndighetens ansvar för handläggningen av korta sjukfall skall begränsas till att gälla en vecka. I motion 1983/84:2547 (m), slutligen, föreslås vissa språkliga justeringar av det framlagda lagförslaget.

Utskottet tillstyrker propositionens förslag och avstyrker bifall till samtliga motioner.

I en gemensam reservation hemställer c- och vpk-ledamöterna om avslag på propositionen. Särskilt yttrande har avgivits av en ledamot (m).

Propositionen

I proposition 1983/84:109 om förenklad administration av försäkringsersättningar vid statsanställdas sjukfrånvaro har regeringen (socialdepartementet) föreslagit riksdagen

att anta inom socialdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Det i propositionen intagna lagförslaget är följande.

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring[1] skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	3 kap. 16 §
Beträffande arbetstagare, *som enligt statliga föreskrifter eller på grund av bestämmelser som beslutats av kommun eller landstingskommun, är berättigad att uppbära lön vid sjukdom, äger* regeringen föreskriva undantag helt eller delvis från *vad som är stadgat* om rätt till sjukpenning.	*Om en* arbetstagare *har rätt till lön under sjukdom enligt statliga, kommunala eller landstingskommunala bestämmelser, kan* regeringen föreskriva undantag helt eller delvis från *bestämmelserna* om rätt till sjukpenning.
Har undantag *som i första stycket sägs icke* föreskrivits *eller gäller det endast delvis, äger* arbetsgivaren i den ordning regeringen bestämmer *från allmän försäkringskassa erhålla arbetstagaren tillkommande* sjukpenning, *i den mån denna icke* överstiger den utbetalda lönen.	*I den mån sådant* undantag *inte har* föreskrivits *får* arbetsgivaren i den ordning regeringen bestämmer *uppbära arbetstagarens* sjukpenning *till den del den inte* överstiger den utbetalda lönen.
Överenskommelse att arbetsgivare, som *vid arbetstagares sjukdom* utgivit lön till *arbetstagaren, skall hos allmän försäkringskassa äga uppbära arbetstagaren tillkommande* sjukpenning är bindande för *kassan endast såframt överenskommelsen* har form av kollektivavtal och *å* arbetstagarsidan slutits eller godkänts av organisation, som är att anse *såsom* huvudorganisation. *Föreligger dylikt* kollektivavtal, *må det av* arbetsgivare, som är bunden av avtalet, efter överenskommelse *åberopas jämväl beträffande* arbetstagare, *vilken icke* omfattas av avtalet men *sysselsättes* i *sådant* arbete *för vilket avtalet gäller.*	*En* överenskommelse, *som innebär* att *en* arbetsgivare som *har* utgivit lön till *en arbetstagare under sjukdom har rätt att uppbära dennes* sjukpenning, är bindande för *försäkringskassan om den* har form av kollektivavtal och *på* arbetstagarsidan *har* slutits eller godkänts av *en* organisation som är att anse som huvudorganisation. *Ett sådant* kollektivavtal *får en* arbetsgivare som är bunden av avtalet efter överenskommelse *åberopa även i fråga om* arbetstagare *som inte* omfattas av avtalet men *sysselsätts* i arbete *som avses i det. Regeringen får meddela föreskrifter om sjukpenningberäkning och handläggning av sjukfall för arbetstagare hos staten som omfattas av sådant avtal.*
Har försäkrad, *som* drabbats av sjukdom utom riket, därvid erhållit	Har *en* försäkrad drabbats av sjukdom utom riket *och* därvid erhållit

[1] Lagen omtryckt 1982:120

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
underhåll genom utrikesförvaltningens försorg *äger* förvaltningen i den ordning regeringen bestämmer från *allmän försäkringskassa* erhålla den *försäkrade tillkommande* sjukpenning, i den mån *sjukpenningen icke* överstiger *utgivet* underhåll.	underhåll genom utrikesförvaltningens försorg *får* förvaltningen i den ordning regeringen bestämmer från *försäkringskassan* erhålla den *försäkrades* sjukpenning i den mån *den inte* överstiger *vad som har utgivits i* underhåll.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

Motionerna

I motion 1983/84:2547 av Allan Åkerlind (m) hemställs att riksdagen vid behandling av lagförslaget gör den förändringen att lagtexten får följande lydelse:

3 kap. 16 §

Om arbetstagare – – – (enligt förslaget) – – – till sjukpenning.

I den – – – (enligt förslaget) – – – utbetalda lönen.

Överenskommelse, som innebär att arbetsgivare som har utgivit lön till arbetstagare under sjukdom har rätt att uppbära dennes sjukpenning, är bindande för försäkringskassan om den har form av kollektivavtal och på arbetstagarsidan har slutits eller godkänts av organisation som är att anse som huvudorganisation. Sådant kollektivavtal – – – (enligt förslaget)– – – sådant avtal.

Har försäkrad – – – (enligt förslaget) – – – i underhåll.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

I motion 1983/84:2548 av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås att riksdagen beslutar avslår propositionen.

I motion 1983/84:2549 av Elis Andersson m. fl. (c) hemställs att riksdagen beslutar avslå propositionen.

I motion 1983/84:2550 av Görel Bohlin m. fl. (m) hemställs att riksdagen beslutar avslå propositionen.

I motion 1983/84:2551 av Rune Ångström (fp) hemställs att riksdagen beslutar avslå propositionen.

I motion 1983/84:2552 av Göthe Knutson (m) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att omfattningen i tiden av arbetsgivaransvaret för administration av sjukfall bör överensstämma med fristen för obligatoriskt läkarintyg, dvs. vara en vecka.

I motion 1983/84:2553 av Marianne Stålberg m. fl. (s) hemställs att riksdagen beslutar avslå propositionen.

Utskottet

Försäkrade enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) som är anställda hos staten erhåller vid sjukdom en sjuklön enligt kollektivavtal som genomgående är något högre än den anställdes sjukpenning från den allmänna försäkringen. Samtidigt har arbetsgivaren/staten genom s. k. arbetsgivarinträde rätt att uppbära den anställdes sjukpenning. De statsanställdas sjukfall handläggs till följd härav såväl enligt sjukpenningförsäkringens regler som enligt de administrativa bestämmelser om statsanställdas

sjukfrånvaro som främst återfinns i förordningen (1976:1061) om sjukledighet i statligt reglerad anställning m. m. och i förordningen (1979:518) om arbetshandikappade i statligt reglerad anställning m. m. De statliga bestämmelserna är i allt väsentligt anpassade efter bestämmelserna inom den allmänna försäkringen. Sålunda prövas enligt båda ersättningssystemen rätten till ersättning vid sjukfall som varar mindre än sju dagar på grundval av en försäkran från den försäkrade – arbetstagaren – att han på grund av sjukdom varit förhindrad att arbeta. Varar sjukfallet mer än sju dagar skall ersättningsrätten styrkas med läkarintyg. Läkarintyg kan också enligt båda systemen krävas redan från första frånvarodagen om det finns anledning därtill. Anställningsmyndigheten har vidare på samma sätt som de allmänna försäkringskassorna ett ansvar för att rehabiliteringsåtgärder kommer till stånd.

Den praktiska handläggningen av en statsanställds sjukfall går till så att arbetsgivaren på grundval av arbetstagarens försäkran eller läkarintyg prövar rätten till ledighet och sjuklön. Arbetsgivaren rapporterar sjukfallet till försäkringskassan och vidarebefordrar till kassan de dokument från den anställde som styrker rätten till ersättning. Försäkringskassan prövar rätten till sjukpenning och överför efter beslut om ersättning den försäkrades sjukpenning till ett uppsamlingskonto hos riksförsäkringsverket. Ersättningarna överförs därefter till statsbudgetens inkomsttitel Statliga pensionsavgifter, netto, i de fall de inte direkt tillfaller resp. verk. Det senare är fallet med ersättningar till bl. a. affärsverken och riksdagens verk.

Enligt propositionen medför handläggningen av statsanställdas sjukersättning hos såväl arbetsgivaren som försäkringskassan ett dubbelarbete. Manuella rutiner måste också användas som skiljer sig från övriga personaladministrativa rutiner resp. sjukpenningrutiner. De dubbla handläggningsrutinerna har vidare skapat oklarhet i uppgifts- och ansvarsfördelningen mellan anställningsmyndigheten och försäkringskassorna, bl. a. när det gäller sjukkontroll och rehabiliteringsåtgärder. En särskild utredare fick mot denna bakgrund år 1981 i uppdrag att utarbeta förslag till förenklade rutiner för administrationen vid arbetsgivarinträde. Utredaren har bland fyra utredda alternativ till förändringar förordat ett alternativ som innebär att den statliga arbetsgivaren rapporterar sjukfrånvaron maskinellt till försäkringskassan och tar över ansvaret för administrationen av sjukfall som är kortare än sju dagar.

I propositionen föreslås att statliga arbetsgivare ensamma skall svarar för administrationen under de första 14 dagarna av en anställds sjukdom. Någon försäkringskassans prövning av varje enskilt sjukfall under denna tid enligt sjukförsäkringens regler anses inte motiverad. Försäkringskassorna skall dock ha kvar sitt övergripande ansvar som försäkringsgivare. De skall ha en stödjande och rådgivande roll och aktivt verka för en effektiv sjukfallshantering hos enskilda myndigheter. Eftersom sjukförsäkringen fortfarande gäller som ett underliggande skydd för de statsanställda och försäkringsersättning

betalas ut till staten bör kassorna verka för att anställningsmyndigheternas sjukfallshantering i tillämpliga delar inte avviker från vad som gäller för försäkringen. Avsikten är att riksförsäkringsverket i samråd med statens arbetsgivarverk skall utfärda bestämmelser om hur försäkringskassorna bör utöva sin roll i fråga om myndigheternas sjukfallshantering.

Vid den praktiska handläggningen av en statsanställds sjukfall skall det sålunda liksom hittills ankomma på arbetsgivaren att pröva rätten till ledighet och betala ut sjuklön till den anställde, svara för sjukkontroll, infordra läkarintyg och pröva behovet av rehabiliteringsåtgärder under hela sjukdomsperioden. Uppgifter om sjuklöneperioder, ersatta dagar och sjuklönens storlek per anställd skall varje månad i efterhand överföras till försäkringskassorna med hjälp av ADB-baserade lönerutiner. Om sjukfallet varar mer än 14 dagar eller om arbetsgivaren vid en tidigare tidpunkt önskar det, skall detta rapporteras särskilt till försäkringskassan, som efter den nämnda sjukperioden övertar det fulla ansvaret för den försäkringsanknutna handläggningen av sjukfallet. Handlingar som ligger till grund för bedömningen av rätten till ersättning skall i dessa fall också vidarebefordras till försäkringskassan.

På grundval av den maskinella överföringen av uppgifter från arbetsgivaren om betald sjuklön skall riksförsäkringsverket göra en beräkning av sjukpenningersättningen till staten. Beräkningen föreslås ske enligt schabloniserade bestämmelser. Korrigering kan ske i de överförda uppgifterna om försäkringskassans bedömning av rätten till ersättning i det enskilda fallet avviker från den bedömning arbetsgivaren gjort.

I fem motioner, motion 2548 av Lars Werner m. fl., 2549 av Elis Andersson m. fl., 2550 av Görel Bohlin m. fl., 2551 av Rune Ångström och 2553 av Marianne Stålberg m. fl. yrkas avslag på propositionen. Gemensamt för den kritik som framförs i motionerna är att en särbehandling av statligt anställda strider mot principen om en försäkring lika för alla medborgare. I motionerna 2549–2551 och 2553 ifrågasätts också om huvudmotivet till förslaget – att genom administrativa förenklingar göra besparingar – är hållbart. Farhågor uttalas för att besparingarna kan utebli eller t. o. m. vändas till ökade utgifter genom att myndigheterna gör en mindre strikt bedömning än försäkringskassorna av rätten till ersättning under sjukdom och genom att möjligheterna att sätta in rehabiliteringsåtgärder från försäkringskassornas sida fördröjs. Även andra skäl anges mot att förslaget genomförs. I motion 2548 framhålls att särbehandlingen av statsanställda öppnar vägen för en privatisering av sjukfallsadministrationen genom att det kan bli svårt att hävda att inte privata arbetsgivare skall få möjlighet att på samma sätt som statliga arbetsgivare bedöma en anställds sjukfrånvaro. Liknande skäl framförs av motionärerna i motion 2549, vilka anser att förslaget medför att man kommer att få ett sjukdomsbegrepp för statligt anställda som avviker från det som

gäller för andra medborgare. Principiellt anser motionärerna denna särbehandling förkastlig eftersom den kan leda till att andra grupper reser krav på egna särbestämmelser. De generella inslagen i försäkringen tunnas då ut och dess uppgift blir till sist att ta hand om spridda grupper av medborgare som inte har anknytning till en större arbetsgivarorganisation. Motionärerna kritiserar också förslaget för att det är ett steg i motsatt riktning mot riksdagens beslut om att regeringen bör sträva efter en bättre samordning av det socialpolitiska bidragssystemet (se SfU 1982/83:14). Motionärerna i motion 2550 riktar invändningar mot förslaget ur sekretess- och rättssäkerhetssynpunkt. De anser att en riktig åtgärd i stället hade varit antingen att försäkringskassan hade fått ta hela ansvaret även för statsanställda eller att ett system med en veckas arbetsgivarinträde hade införts för alla försäkrade. Även i motion 2551 framhålls att den verkligt rationella förändringen skulle ha varit att jämställa de grupper som i dag har arbetsgivarinträde med andra försäkrade och att staten borde ha prövat möjligheten att ta upp förhandlingar med sina anställda om en avveckling av arbetsgivarinträdet.

Utskottet anser att en allmän utgångspunkt för det besparingsarbete inom den offentliga verksamheten som är nödvändigt mot bakgrund av det ekonomiska läget måste vara att man så långt möjligt söker förenkla administrationen och de regelsystem som styr den. Det är uppenbart att den dubbla handläggning som f. n. sker av de statsanställdas sjukfall är mindre rationell och också medför komplikationer vad gäller ansvarsfördelningen mellan myndigheterna och försäkringskassan. Utskottet ansluter sig sålunda helt till syftet med propositionen.

Den kritik som riktats mot förslaget i de förenämnda motionerna är enligt utskottets uppfattning både missvisande och överdriven. Sjukpenningförsäkringen kommer även fortsättningsvis att utgöra grunden för en statsanställds anspråk på ersättning vid sjukdom och möjligheten att få rätten till sjukpenning prövad såväl i försäkringskassan som i högre instans finns kvar. Samma sjukdomsbegrepp styr i dag rätten till sjuklön och rätten till sjukpenning. Samma dokument ligger till grund för ersättningarna. Någon ändring i detta hänseende är inte avsedd. Självfallet skall sjukförsäkringens materiella bestämmelser även i fortsättningen vara vägledande för myndigheternas bedömning av rätten till sjuklön och deras skyldigheter att vidta rehabiliteringsåtgärder. Utskottet har för sin del en betydligt positivare syn på myndigheternas vilja och förmåga att leva upp till sitt ansvar i dessa hänseenden än vad som kommit till uttryck i några av motionerna. Försäkringskassorna har å sin sida kvar sitt övergripande ansvar som försäkringsgivare och de skall ge stöd och råd samt aktivt verka för en effektiv sjukfallshantering hos de enskilda myndigheterna. Denna klara uppdelning av ansvaret mellan kassorna och myndigheterna kan enligt utskottets mening innebära stora fördelar inte bara ur rent administrativ synpunkt. Med den oklarhet som f. n. råder om vem som bör ha huvudansvaret för att sjukkontroller utförs, behoven av rehabilitering bevakas etc. finns det en

påtaglig risk för att nödvändiga åtgärder fördröjs eller underlåts.

Departementschefen har funnit det angeläget att betona att de förändringar som föreslås i propositionen är anpassade speciellt till de regler för arbetsgivarinträde som gäller för statligt reglerade tjänster och att det saknas förutsättningar för en motsvarande utvidgning av de nya handläggningsreglerna till andra grupper. De föreslagna ändringarna i 3 kap. 16 § AFL anger uttryckligen att regeringens rätt att meddela föreskrifter om sjukpenningberäkning och handläggning av sjukfall är begränsad till arbetstagare hos staten som omfattas av kollektivavtalsbestämmelser om arbetsgivarinträde. En ändrad sjukfallshantering för andra grupper förutsätter sålunda riksdagens medverkan.

Någon grund för påståendet att förslaget skulle motverka en samordning av det socialpolitiska bidragssystemet föreligger enligt utskottets mening inte med hänsyn till att förslaget inte berör sjukförmånernas materiella innehåll. Inte heller påståendet om att upprätthållandet av sekretessen skulle försvåras genom förslaget anser utskottet vara sakligt underbyggt. Frågan om förslaget gör det nödvändigt med särskilda sekretessbestämmelser utöver redan befintliga har övervägts under beredningsarbetet, och resultatet av övervägandena har ingående redovisats i propositionen. Departementschefen har särskilt framhållit vikten av att myndigheten ser till att den administrativa personalen ges nödvändiga anvisningar och information om gällande sekretessregler. Han har också såvitt gäller försäkringskassornas uppgiftslämnande utgått från att riksförsäkringsverket i sin tillsynsverksamhet följer försäkringskassornas praxis och verkar för en enhetlig tillämpning.

Utskottet vill avslutningsvis i anslutning till de nu behandlade motionerna erinra om att besparingseffekten av förslaget – en minskning av arbetsvolymen hos försäkringskassorna motsvarande ca 220 årsarbetare – beaktats vid beräkningen av anslaget till försäkringskassorna för budgetåret 1984/85 (prop. 1983/84:100 bil. 7 s. 36). Någon invändning motionsledes häremot har inte framförts, och utskottet har enhälligt ställt sig bakom regeringens förslag till medelsberäkning för försäkringskassorna (SfU 1983/84:17). Skulle förslagen om avslag på propositionen vinna riksdagens bifall innebär detta att försäkringskassorna måste göra en besparing på personalsidan utan att arbetsuppgifter som svarar mot besparingen försvinner. Några alternativa förslag till minskade arbetsuppgifter för försäkringskassorna har inte anvisats av motionärerna. De har inte heller lagt fram något förslag om höjt anslag.

I motion 2552 av Göthe Knutson begärs ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen om att de statliga arbetsgivarnas ansvar för administrationen av korta sjukfall skall begränsas till en period om en vecka. Motionären åberopar främst sekretessproblem som skäl mot en längre period. Han uppger att enligt en mångårig praxis har en anställd kunnat lämna det läkarintyg som fordras vid sjukfrånvaro under längre tid än en vecka till arbetsgivaren i ett förseglat kuvert som denne vidarebefordrar till försäkringskassan oöppnat. Motionären anför vidare att läkarintygen hos

statliga arbetsgivare inte blir allmänna handlingar och att myndigheten/ arbetsgivaren inte förfogar över dem. Detta är enligt motionären en utmärkt lösning som skyddar de anställdas integritet och inte aktualiserar några sekretessproblem. Integritetsskyddet kan bestå om arbetsgivaransvaret för administrationen av sjukfall inte sträcks ut längre i tiden än att den kommer att motsvara fristen för obligatoriskt läkarintyg, en vecka. Motionären anför också att någon större kostnadsbesparing vid en period av två veckors myndighetsansvar för administrationen jämfört med en period av en vecka sannolikt inte uppkommer.

Utskottet vill erinra om att enligt 5 och 6 §§ förordningen (1976:1061) om sjukledighet i statligt reglerad anställning m. m. skall en statligt anställd som är i behov av sjukledighet längre tid än sju dagar, styrka detta genom intyg av läkare eller i förekommande fall tandläkare. Myndigheten har, om särskilda skäl föreligger, rätt att kräva intyg redan fr. o. m första frånvarodagen eller för korta frånvaroperioder. Beslut om lön med anledning av sjukanmälan får enligt 10 § inte annat än i vissa angivna undantagsfall meddelas förrän arbetstagaren fullgjort vad på honom ankommer enligt förordningen. Prövningen av rätten till sjuklön förutsätter således en rätt för arbetsgivaren att ta del av läkarintygen. Även sekretesslagen förutsätter att myndigheten får del av de uppgifter som rör den anställdes hälsotillstånd, dvs. i första hand läkarintyg. Sekretess stadgas sålunda för uppgift om enskilds hälsotillstånd (7 kap. 11 § sekretesslagen). Myndigheten är enligt den nämnda förordningen skyldig att så långt möjligt begränsa den krets av tjänstemän hos myndigheten som har att handlägga frågor om arbetstagares sjukdom.

Utskottet anser på grund härav att några hinder ur sekretessynpunkt inte föreligger för att genomföra propositionens förslag om att administrationen av statsanställdas sjukfrånvaro skall ankomma på arbetsgivaren under de första fjorton dagarna.

Utskottet behandlar slutligen motion 2547 av Allan Åkerlind. Motionären riktar invändningar mot utformningen av propositionens lagförslag och föreslår att orden "en" och "ett" skall utgå ur lagtexten i ett flertal fall.

Den språkliga omarbetningen i propositionen av gällande bestämmelser har skett i enlighet med de riktlinjer som utarbetats inom regeringskansliet och som syftar till en bättre överensstämmelse mellan författningstexterna och den normala sakprosan. Utskottet kan inte finna att de föreslagna ändringarna i något fall skapar oklarhet om bestämmelsernas innebörd och utskottet anser sig därför inte ha anledning föreslå några ändringar i det framlagda författningsförslaget.

Vad utskottet anfört ovan innebär att utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker bifall till samtliga motioner.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på motionerna 1983/84:2547, 1983/84:2548, 1983/84:2549, 1983/84:2550, 1983/84:2551, 1983/84:2552 och 1983/84:2553 antar det i proposition 1983/84:109 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Stockholm den 20 mars 1984

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Doris Håvik (s), Börje Nilsson (s), Allan Åkerlind (m), Ralf Lindström (s), Lars-Åke Larsson (s), Elis Andersson (c), Ulla Johansson (s), Lena Öhrsvik (s), Siri Häggmark (m), Margó Ingvardsson (vpk), Barbro Nilsson i Visby (m), Gunhild Bolander (c) och Rune Backlund (c).

Reservation

Elis Andersson, Gunhild Bolander, Rune Backlund (alla c) och Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Utskottet anser" och på s. 9 slutar med "samtliga motioner" bort ha följande lydelse:

Statsanställda med arbetsgivarinträde intar redan i dag en särställning i sjukförsäkringshänseende genom att de inte själva utan arbetsgivaren tar kontakt med försäkringskassan när det gäller att anmäla och styrka sjukdom. Statsanställda försäkrade erhåller inte heller sjukpenning från försäkringskassan utan denna uppbärs av arbetsgivaren som betalar sjuklön till den anställde. Propositionens förslag innebär en ytterligare markering av statsanställdas särställning genom att försäkringskassan i fortsättningen inte skall pröva förutsättningar för ersättning vid sjukfall som varar kortare tid än 14 dagar. Enligt utskottets mening är detta inte tillfredsställande. Sjukförsäkringen är generell och förutsätts gälla lika för alla. Om handläggningen av försäkringen för en stor grupp medborgare inte längre skall ske vid försäkringskassan finns en uppenbar risk för att bedömningen av rätten till ersättning vid sjukdom kommer att variera inte bara mellan statsanställda på olika arbetsplatser utan också mellan statsanställda och övriga försäkrade. Det är också tveksamt om förslaget leder till några besparingar för staten. Försäkringskassorna har under senare år alltmer uppmärksammat angelägenheten av att redan korta sjukfall bevakas och att åtgärder sätts in på ett tidigt stadium för att förhindra längre sjukskrivningsperioder. Detta kan leda

till stora besparingar inom sjukförsäkringen. Försäkringskassans möjligheter att kontrollera och följa upp kortare sjukfall när det gäller en stor grupp av försäkrade försvåras nu avsevärt. Mot denna bakgrund finns det enligt utskottets mening all anledning att ta fasta på de påpekanden som gjorts i vissa av motionerna om att de föreslagna besparingarna inom administrationen medför motsvarande utgifter för försäkringen redan vid en ökning av det årliga sjuktalet bland de statsanställda med en tredjedels dag per år. En sådan ökning kan snabbt bli en realitet, om arbetsgivaren inte på samma sätt som försäkringskassorna lägger ned ett omfattande och engagerat arbete på åtgärder som kan hålla sjuktalet nere.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till propositionens förslag.

Utskottets ställningstagande innebär att något vidare yttrande över motionerna 2547 och 2552 inte är påkallat.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1983/84:2548, 1983/84:2549, 1983/84:2550, 1983/84:2551 och 1983/84:2553 och med anledning av motionerna 1983/84:2547 och 1983/84:2552 avslår det i proposition 1983/84:109 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Särskilt yttrande

Allan Åkerlind (m) anför:

Det bör enligt min mening vara regel att lagen skall vara entydig och inte dubbeltydig.

Inom lagstiftningen sprider sig nu ett oskick att i alla sammanhang sätta in orden "en" eller "ett". Så har även skett i det nu behandlade lagförslaget. Att på detta sätt i tid och otid använda dessa ord i lagtexten kan skapa osäkerhet om ordets mening i sammanhanget, när det nu står t. ex. *en* arbetstagare och *en* arbetsgivare i stället för enbart arbetstagare och arbetsgivare.

Jag har i motion 2547 yrkat att dessa ord "en" och "ett" skall strykas ur texten därför att de i varje fall gör lagtexten oklarare. Mitt förslag har inte fått gehör i utskottet. Utskottet skriver i stället att man "kan inte finna att de föreslagna ändringarna i något fall skapar oklarhet om bestämmelsernas innebörd". Jag kan självfallet inte dela denna enligt min mening lättsinniga syn på frågan. Problemet är dock inte begränsat till just denna lagstiftning utan gäller hur lagstiftningen över huvud skall utformas för att vara enkel och entydig. Denna övergripande fråga bör dock lösas i annat sammanhang.

minab/gotab 78241 Stockholm 1984